

Sammanfattning

Grön tillväxt är ett begrepp som har OECD som främsta pådrivare och intressent. Bakgrunden synes ha varit ett behov av att öka inslaget av miljöinvesteringar i de nationella stimulanspaket som följde på finanskrisen och ett intresse av att värja sig mot kritiken mot att ekonomisk tillväxt belastar naturresurser och miljö på ett sätt som inte är hållbart. OECD:s definition, som är en av flera, ger dock inget uttömmande svar på vad som krävs för att tillväxten ska kunna betecknas som grön.

Frågan om ekonomisk tillväxt, mätt som förändring i BNP, är en tillgång eller ett hinder i miljöarbetet har hittills inte heller fått något tydligt svar. Den underliggande teorin är otydlig och metoderna för mätbarhet är ännu föga utvecklade. Någon akademisk granskning av konceptet och dess tillämpning förefaller ännu inte finnas.

Användbarheten hos det nya konceptet kan ifrågasättas. Som det presenteras i litteraturen, dominerad av ett stort antal rapporter från OECD, skiljer sig grön tillväxt inte särskilt mycket från begreppet miljömässigt hållbar utveckling. Skillnaden jämfört med konceptet grön ekonomi, som har UNEP som främsta intressent, är också liten och består huvudsakligen av en starkare betoning på att miljö och hushållning med naturresurser kan förenas med fortsatt ekonomisk tillväxt från en redan hög nivå. Bevisen till stöd för att en sådan tillväxt är möjlig har dock hittills varit otillräckliga.

Det förefaller rimligt att anta att de merkostnader som vanligen, men inte alltid, blir följderna av skärpta krav på miljövard och hushållning med naturresurser belastar berörda företag på ett sätt som åtminstone på kort sikt kan innebära en nackdel för dem i förhållande till konkurrenter i länder med en mindre ambitiös lagstiftning. Kostnaderna för en mera ambitiös naturresurs- och miljöpolitik kommer att ta i anspråk konsumtionsutrymme sam-

tidigt som en del av dagens utgifter för bl.a. hälso-och sjukvård bortfaller.

Det arbete som hittills utförts med grön tillväxt som mål har i hög grad varit inriktat på växthusgaser. Bland övriga berörda områden märks hushållning med mark och vatten samt ansträngningar att bevara fiskbestånd och biologisk mångfald. Kemiska hälsorisker och långsiktiga hot mot livsmedelsförsörjningen har inte uppmärksammats i samma utsträckning liksom inte heller utsläpp av föroreningar och risk för uppkomst av nya miljöproblem till följd av teknisk utveckling och introduktion av nya material.

Sveriges 16 miljö kvalitetsmål visar på en större bredd i miljöarbetet. Den svenska ansatsen har också fördelen att den sätter upp tydliga tidsbestämda mål och delmål jämfört med arbetet med grön tillväxt som det utformats hittills.

Fördelar med konceptet grön tillväxt är att det tvingar fram ett tydligare fokus på kopplingen mellan miljö och ekonomi, och särskilt mellan miljö och ekonomisk tillväxt, samt dess starka betoning av betydelsen av kostnadseffektiva styrmedel och åtgärder. Det svenska miljömålsarbetet skulle kunna förfinas och förbättras genom att i dessa avseenden lära av det internationella arbetet med grön tillväxt.